

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет агротехнологій та екології

Кафедра технологій у рослинництві

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР"

для студентів, які навчаються за освітньою-професійною програмою
«Агрономія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі
спеціальності 201 Агрономія, галузі знань 20 Аграрні науки та
продовольство

Розглянуто й затверджено
на засіданні кафедри технологій у
рослинництві
Протокол № 11 від 18 квітня 2024 р.

Освітній ступінь Магістр

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 201 Агрономія

Освітньо-професійна програма «Агрономія»

Характеристика навчальної дисципліни: вибіркова

Кількість кредитів ECTS 3

Загальна кількість годин – 90

Вид контролю: залік

Рік навчання – 1, семестр – 2

Мова викладання – українська

Керівник курсу:

к. с.-г. н., доцент

Панасюк Руслана Миколаївна

e-mail: rouslanapanasiuk@ukr.net

тел. +380978960948

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Технології вирощування олійних культур – навчальна дисципліна що формує у студентів знання та уміння для формування моделей технологій вирощування олійних культур з метою забезпечення максимальної реалізації біологічного потенціалу їх урожайності. При вирощуванні кожної олійної культури необхідно враховувати всі елементи технології, а саме: науково-обґрунтований вибір попередників, спосіб основного і передпосівного обробітку ґрунту, підбір сортів та передпосівна підготовка насіння. Студент вивчає способи сівби, норми висіву, строки сівби та глибину загортання насіння, що є базовими елементами технології вирощування сільськогосподарських культур, в тому числі і олійних, набуває знань догляду за посівами використовуючи систему захисту від бур'янів, хвороб та шкідників на різних фазах росту та розвитку культури.

Також в процесі вивчення надаються знання, як одержати продукцію високої якості із забезпеченням високої економічної ефективності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є одержання теоретичних знань з управління врожайністю та якістю олійних культур та уміння практично реалізувати інтенсивні технології.

Компетентності та програмні результати

У результаті вивчення дисципліни "**Технології вирощування олійних культур**" студент повинен набути наступні загальні та фахові компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі в широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки в сфері агрономії.

Програмні результати навчання:

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію

PH11. Здійснювати бізнесове проєктування та маркетингового оцінювання виконання та впровадження інноваційних розробок.

PH12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Тема 1. Загальна характеристика олійних культур. Господарське значення олійних культур

Тема 2 Олійні культури родини Бобових. Технологія вирощування сої

Тема 3. Олійні культури родини Айстрових. Технологія вирощування соняшнику

Тема 4. Олійні культури родини Капустяних. Технологія вирощування озимого ріпаку

Тема 5. Олійні культури родини Льонових. Технологія вирощування льону олійного

Тема 6. Олійні культури родини Макових. Технологія вирощування маку олійного

Тема 7. Олійні культури родини Капустяних. Технологія вирощування рижю

Тема 8. Малопоширені та перспективні олійні культури. Технологія вирощування малопоширених та перспективних олійних культур

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають з допомогою аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проєкти. Програмою передбачено такі проєкти для формування професійної компетентності: виступ

за темою індивідуального науково-дослідного завдання (або з темою самостійного вивчення дисципліни) та виступ-інформування за темами практичних занять (у вигляді презентації або реферату).

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми
1	Хімічний склад зерна олійних культур
2	Морфологічні ознаки та біологічні особливості сої
3	Морфологічні ознаки та біологічні особливості соняшнику
4	Морфологічні ознаки та біологічні особливості озимого ріпаку
5	Морфологічні ознаки та біологічні особливості льону олійного
6	Морфологічні ознаки та біологічні особливості маку олійного
7	Морфологічні ознаки та біологічні особливості рижю
8	Морфологічні ознаки та біологічні особливості кукурудзи

План лекційних занять з дисципліни

"Технології вирощування олійних культур"

№ з/п	Назва теми
1	Загальна характеристика олійних культур. Господарське значення олійних культур
2	Олійні культури родини Бобових. Технологія вирощування сої
3	Олійні культури родини Айстрових. Технологія вирощування соняшнику
4	Олійні культури родини Капустяні. Технологія вирощування озимого ріпаку
5	Олійні культури родини Льонових. Технологія вирощування льону олійного
6	Олійні культури родини Макових. Технологія вирощування маку олійного
7	Олійні культури родини Капустяних. Технологія вирощування рижю
8	Малопоширені та перспективні олійні культури. Технологія вирощування малопоширених та перспективних олійних культур

План практичних занять з дисципліни
"Технології вирощування олійних культур"

№ з/п	Назва теми
1	Відмінності олійних культур за морфологічними та біологічними особливостями. Фази росту і розвитку олійних культур
2	Складання технологічної карти вирощування сої
3	Складання технологічної карти вирощування соняшнику
4	Складання технологічної карти вирощування озимого ріпаку
5	Складання технологічної карти вирощування льону олійного
6	Складання технологічної карти вирощування маку олійного
7	Складання технологічної карти вирощування ріжю
8	Складання технологічної карти вирощування кукурудзи

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).*
- 2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – розв'язування задач і прикладів, підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести*
- 3. Практична перевірка – аналіз виробничої інформації, рішення професійних завдань з проектування технологічних методів захисту.*
- 4. Стандартизований контроль (тести)*

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація, залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	12	12	12	12	12	12	16	100

T1, T2 ... T8 – теми

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять» (<https://lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань, умінь здобувачів вищої освіти здійснюється згідно «Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування» (<https://lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>).

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: **“відмінно”** – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. **“добре”** – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. **“задовільно”** – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. **“незадовільно”** – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

**Питання та завдання для поточного контролю знань
і вмінь студентів з навчальної дисципліни "Технології вирощування
олійних культур"**

1. Ріпак ярий. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
2. Система удобрення соняшника.
3. Захист сої від бур'янів
4. Ріпак озимий. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
5. Боротьба з бур'янами на посівах соняшника.
6. Захист рижюю від бур'янів
7. Соя. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
8. Фази росту і розвитку олійних культур
9. Система удобрення рицини.
10. Загальна характеристика олійних культур
11. Система удобрення озимого ріпаку
12. Сафлор. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
13. Система удобрення ярого ріпаку
14. Захист сої від хвороб
15. Лялеманція. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
16. Соняшник. Місце в сівозміні, система обробітку ґрунту.
17. Система захисту маку олійного від бур'янів
18. Система удобрення льону олійного
19. Захист озимого ріпаку від шкідників
20. Мак олійний. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
21. Система удобрення олійного маку
22. Захист озимого ріпаку від хвороб
23. Льон олійний. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
24. Захист соняшнику від хвороб
25. Захист ярого ріпаку від шкідників
26. Льон олійний. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
27. Захист соняшнику від шкідників
28. Система захисту ярого ріпаку від хвороб
29. Система удобрення сої
30. Захист ярого льону олійного від хвороб
31. Редька олійна. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
32. Система захисту гірчиці сарептської від хвороб
33. Суріпиця. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
34. Боротьба з бур'янами на посівах льону олійного
35. Система захисту гірчиці сарептської від бур'янів
36. Рижій. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
37. Сівба, догляд та збирання соняшнику
38. Система захисту суріпиці від бур'янів
39. Гірчиця сарептська (сиза). Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
40. Захист суріпиці від шкідників
41. Гірчиця біла. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
42. Сорти та гібриди озимого ріпаку
43. Ярий ріпак. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.

44. Строки сівби озимого ріпаку
45. Захист льону олійного від хвороб та шкідників
46. Озимий ріпак. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
47. Система захисту маку олійного від бур'янів
48. Соняшник. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
49. Система захисту соняшнику від бур'янів
50. Сафлор. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
51. Система захисту соняшнику від шкідників
52. Захист посівів гірчиці сарептської (сизої) від хвороб
53. Гібриди та сорти ярого ріпаку
54. Соя. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
55. Захист посівів гірчиці сарептської (сизої) від шкідників
56. Біологічний захист посівів соняшнику від хвороб
57. Соя. Значення, ботаніко-біологічна характеристика.
58. Захист посівів гірчиці сарептської (сизої) від шкідників
59. Біологічний захист посівів соняшнику від хвороб
60. Перспективні олійні культури. Значення, загальна характеристика.
61. Строки сівби льону олійного
62. Олійні культури родини Айстрових. Загальна характеристика
63. Перспективні олійні культури. Значення, загальна характеристика.
64. Строки сівби льону олійного
65. Олійні культури родини Айстрових. Загальна характеристика

Рекомендована література

Базова

1. Гаврилюк М. М., Салатенко В. Н., Чехов А. В., Федорчук М. І. Олійні культури в Україні : навч. посібн. / К. : Основа, 2008. 420 с.
2. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф., Іващук П. В., Корнійчук О. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / за ред. В. В. Лихочвора, В. Ф. Петриченка. 3-тє вид. виправ., допов. Львів : Українські технології, 2010. 1088 с.
3. Петриченко В. Ф., Лихочвор В. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур: навч. посібн. / Львів: Українські технології, 2014. 1040 с.
4. Петриченко В. Ф., Лихочвор В. В., Іванюк С. В. та ін.. Соя : монографія / Вінниця : Діло, 2016. 400 с.
5. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування сільськогосподарських культур : підручник. 5-те вид., виправ., доповн., додатк. вип.. Львів : Українські технології, 2021. 808 с.

Допоміжна

1. Огурцов Є. М., Міхеєв В. Г., Белінський Ю. В., Клименко І. В. Адаптивна технологія вирощування сої у Східному Лісостепу України: монографія / за ред. М. А. Бобро. Х. : ХНАУ, Мачулін, 2016. 272 с.
2. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф. Рослинництво. Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур. Львів : Українські технології, 2006. – 730 с.
3. Лихочвор В.В. Мінеральні добрива та їх застосування. Львів: Українські технології, 2008. 312 с.
4. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф. Ріпак. – Львів: Українські технології, 2010. 124 с.
5. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф., Іващук П.В. Зерновиробництво. Львів: Українські технології, 2008. 624 с.
6. Кириченко В. В., Рябуха С. С., Кобизєва Л. Н., Посилаєва О. О., Чернишенко П. В. Соя (*Glucine max (L.) Merr.*) : монографія / НААН, Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва. Х., 2016. 400 с.

Інформаційні ресурси

1 Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2 Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20FP/2008-3/08lsovap.pdf#gsc.tab=0

Політика курсу («правила гри») в аудиторний час

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

